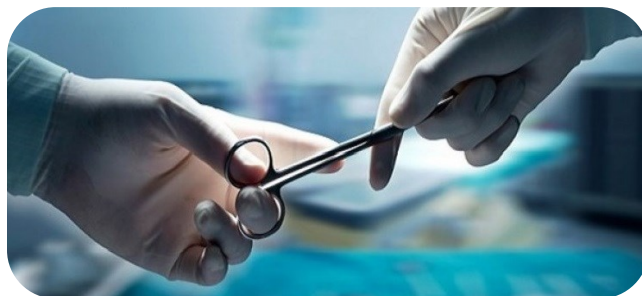

پیوند مغز استخوان

ویژه: بیماران

تاریخ آخرین بازنگری: ۱۴۰۳/۱۲/۰۱

تاریخ بازنگری بعدی: ۱۴۰۶/۱۲/۰۱

کد پمفلت: PA-۵۱-۱۰۱۳

شماره بازنگری: ۰۰

جهت دسترسی به اطلاعات آموزشی، بارکد زیر را اسکن نمایید.

معاونت آموزش و سلامت

تهیه کننده: بخش هماتولوژی، انکولوژی - واحد آموزش سلامت

عوارض پیوند مغز استخوان:

پس از پیوند مغز استخوان اتولوگ و آلوژنیک، شایع ترین عوارض جانبی احتمالی عبارتند از:

- زخم دهان و اسهال

- تهوع و استفراغ

- ریزش مو

- مشکلات ریه کبد یا

استخوان

این عوارض در همه افراد ایجاد نمی شود و در صورت ایجاد هم با درمان بهبود می یابند. بنابراین با توجه به فواید پیوند مغز استخوان در کنترل بیماری، این عوارض احتمالی قابل تحمل خواهد بود.

منابع:

<https://www.clinicalkey.com>

<https://www.wolterskluwer.com/en/solutions/uptodate>

در صورت سؤال یا مشکل در زمینه بیماری خود می توانید بصورت رایگان همه روزه از ساعت ۸ الی ۱۲ بجز تعطیلات به کلینیک آموزش سلامت مراجعه یا تماس حاصل فرمائید.

آدرس: مشهد - چهارراه ابن سینا - میدان امام رضا (ع)
تلفن: ۰۵۱۳۸۵۸۳۸۵۰

وبسایت: www.mums.ac.ir/emamreza

شمارش سلولی بنیادی خونساز توسط تکنسین آزمایشگاه پیوند مغز استخوان انجام می شود. کیسه های حاوی سلولهای بنیادی خونساز تا روز پیوند بیمار در یخچال مخصوص بانک خون نگهداری می شوند.

۴. شیمی درمانی: قبل از تزریق سلولهای خونساز، دوزهای بسیار بالایی از شیمی درمانی یا پرتودرمانی به بیمار داده می شود که سلول های غیرطبیعی و حتی تمام سلول های طبیعی در حال رشد در مغز استخوان، از جمله سلول های بنیادی خونساز حیاتی را از بین می برد. به این ترتیب بدن برای دریافت سلول های خونساز جدید آماده می شود.

۵. تزریق سلولهای بنیادی خونساز: معمولا تزریق سلولهای بنیادی خونساز، ۱۲ تا ۱۴ ساعت بعد از آخرین روز شیمی درمانی از طریق کاتتر انجام می شود و معمولا تزریق بسته به تعداد کیسه های سلولهای بنیادی خونساز ۳ تا ۶ ساعت طول می کشد. تزریق توسط پرستار انجام می شود و علائم حیاتی در طی تزریق چک می شود.

پس از پیوند سلول های خونساز، اکثر افراد چندین هفته در بیمارستان می مانند. با این حال، حتی پس از رفتن به خانه، ملاقات های مکرر با پزشک یا پرستار برای سه تا شش ماه مورد نیاز است. همچنین بیماران باید پس از انجام پیوند تحت نظر پزشک فوق تخصص داروهای تجویز شده را به صورت منظم مصرف نمایند و به طور دوره ای طبق صلاحدید پزشک تحت آزمایش و بررسی تکمیلی قرار بگیرند.

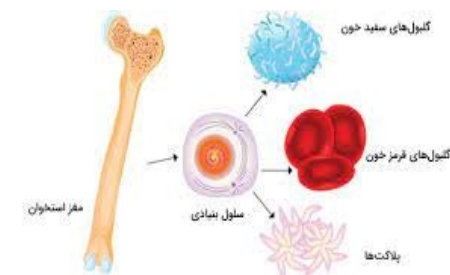
این مطالب به منظور آشنایی با **پیوند مغز استخوان** و مراقبت‌های لازم بعد از آن تهیه شده است. امید است با مطالعه مطالب قادر باشید دوره درمان خود را به خوبی مدیریت نمایید.

پیوند مغز استخوان چیست؟

پیوند سلول‌های خونساز (که پیوند مغز استخوان یا پیوند سلول‌های بنیادی نیز نامیده می‌شود) درمانی است که در برخی از انواع بیماری‌های خونی به ویژه بدخیمی‌ها استفاده می‌شود.

مغز استخوان ناحیه نرم و اسفنجی شکل در مرکز برخی از استخوان‌های بزرگتر بدن است.

مغز استخوان کلیه سلول‌های مختلف تشکیل دهنده خون مانند گلبول‌های قرمز، گلبول‌های سفید و پلاکت‌ها را تولید می‌کند.

انواع پیوند مغز استخوان:

۱. پیوند آلوژنیک: در این روش سلول‌های بنیادی خونساز از شخص دیگری (اهدا کننده) گرفته می‌شود. این شخص می‌تواند از بین اعضاء خانواده و یا فردی از بانک اهداء سلول‌های بنیادی خونساز ایران و جهان دارای تشابه ژنتیکی با بیمار باشد. در این نوع پیوند پیدا کردن دهنده مناسب حائز اهمیت است.

۲. پیوند اتولوگ: در این روش سلول‌های بنیادی خونساز از خود بیمار گرفته می‌شود. بنابراین بیماری فرد باید در فاز خاموشی قرار داشته باشد یا مغز استخوان بیمار درگیر نشده باشد. در مواردی بعد از پاک شدن مغز استخوان از سلول‌های بدخیم، از بیمار سلول گیری انجام می‌شود.

روند پیوند مغز استخوان:

یکی از عوامل مهم در انجام و موفقیت پیوند آمادگی بدنی و روانی بیمار است، بنابراین بیمارانی که به تشخیص پزشکان تیم پیوند، کاندید دریافت پیوند مغز استخوان هستند، قبل از بستری شدن در بخش پیوند از نظر روان پزشکی، قلب، ریه، دندان و حفره دهان، گوش و حلق و بینی، کبد و کلیه توسط متخصصان مورد ارزیابی و تایید قرار می‌گیرند.

۱. کاتتر گذاری: از آن جایی که بیماران کاندید پیوند مغز استخوان، نیاز به تزریق داروهای زیادی دارند و باید هر روز نمونه خون جهت آزمایشات روتین ارسال شود، بهتر است که یک کاتتر در ورید مرکزی بدن آنها قرار داده شود تا کمتر رنج آنژیوکت گذاری را تحمل نمایند و از طرفی داروها نیز از طریق یک ورید مطمئن تزریق شود.

۲. رهاسازی: این مرحله سلول‌های بنیادی خونساز با استفاده از داروهای محرک رهاسازی مانند G-CSF از مغز استخوان وارد جریان خون می‌شود. تزریق G-CSF به دهنده (در پیوند آلوژنیک) و یا بیمار (در پیوند اتولوگ) به شکل زیرجلدی و یا وریدی توسط کادر درمانی تزریق می‌شود. تزریق این دارو برای اهداکننده مغز استخوان عوارض جدی و خطرناکی ندارد.

۳. سلول گیری: وقتی میزان سلول‌های بنیادی خونساز در جریان خون به حد مطلوب برسد، طبق دستور پزشک، بیمار به دستگاه جداسازی سلول‌های بنیادی خونساز وصل می‌شود، سلول‌گیری توسط پرستار مسئول انجام می‌شود. این مرحله در حدود ۵ تا ۷ ساعت طول می‌کشد.

در طی سلول‌گیری بیمار یا دهنده کاملاً هوشیار است و اصلاً دردی ندارد. در صورتی که خود بیمار، دهنده سلول باشد از طریق کاتتر به دستگاه وصل می‌شود. در افراد دهنده سالم، دو رگ خون محیطی از دستهای فرد گرفته می‌شود.

